

Toiminta

Aurinkojaosto

Aurinkojaoston toiminta koheni hiukan edellisestä vuodesta osittaisen auringonpimennyksen ansiosta sekä uuden vetäjän aloitettua tehtävänsä kesäkuussa. Osittaisesta pimennyksestä saatiin jaostoon runsaasti kuvia ja jäseniä oli seuraamassa täydellistä pimennyslinjaa ulkomailla. Kaikki jaostolle saapuneet kuvat tallennettiin jaoston verkkosivuille, ja sivuja päivitettiin muutenkin jatkuvasti. Auringonpilkuminimin läheisyys oli jaostossa esillä. Jaosto kokoontui edelleen Cygnuksen lisäksi aurinkokuntatapaamisissa. Artikkeleita ja havaintoja Ursa Minor-lehteen laadittiin jonkin verran. Jaostolla oli yhteensä vetäjä ja kaksi apuvetäjää.

Halot

Vuoden 2008 alussa jaoston vetäjänä toimi vielä Ismo Luukkonen, mutta tammikuun jälkeen jaosto on ollut ilman vetäjää. Havaintoja on vuoden mittaan julkaistu sähköpostilistalla ja Ursan palvelimella olevassa kansainvälisessä haloblogissa.

Havaintovälineet

Jaoston jäsenet valmistivat erilaisia havaintovälineitä ja laitteita, ottivat tähtikuvia erilaisin välinein, käsittelivät kuvia ja sovelsivat uusimpia alan atk-sovelluksia. Laitelharrastajat ja heidän aikaansaannoksensa ovat olleet hyvin esillä Ursa Minor ja Tähdet ja avaruus –lehdissä.

Laitepäivät 2008

Artjärvellä 7.-9.3. pidettyjen Laitepäivien pääaiheena oli laiterakentelun lisäksi tähtikuvaus. Päivillä oli myös paljon harrastajien omia havaintovälineitä, joilla päästiin myös havainnoimaan. Osallistujia ja ulkopuolisia vieraita oli runsaasti.

Cygnus 2008

Cygnuksella 17.–20.7. havaintovälinejaoston rakentelupajassa rakennettiin galieon kaukoputki ja tuunattiin dobsonia. Näytteillä ja kokeiltavissa oli myös laaja kokoelma erilaisia havaintovälineitä. Havaintovälinejaoston uudet vetäjät valittiin jaostokokouksessa.

Muuta toimintaa

Jaosto on pitänyt yhteyttä aktiiveihinsa etupäässä sähköpostilistan ja Ursa Minorin kautta. Vuoden loppupuolella otettiin aktiiviseen käyttöön jaoston wikisivut ja päivitettiin verkkosivut ajantasalle. Havaintovälinejaoston toiminnassa keskeistä olivat laiterakentelu, tähtivalokuvaus sekä itsenäinen tähtiharrastus.

Ilmakehän valoilmioit

Jaostossa on havaittu kaikkia perinteisiä ilmakehän valoilmioita. Tärkeimpinä jatkuvina havaintoprojekteina ovat olleet valaisevat yöpilvet kesällä, helmiäispilvet tammi-maaliskuussa, siitepölykehät huhti-kesäkuussa, ja sateenkaaret kesällä. Jonkun verran on raportoitu lisäksi pilvikehiä ja -säiteitä, sumuilmiöitä sekä kangastuksia. Viime vuosina havaittujen levien väri-ilmiöiden tarkkailua on jatkettu. Havaintoprojekteista ja havainnoista on apuvetäjä (lisäksi yöpilvistä Veikko Mäkelä) laatinut yhteenvedot Ursa Minoriin. Aktiivisia havaitsijoita on jaostossa ollut noin 30, joista suuri osa on havainnut useimpia valoilmioita.

Havaintojen raportointi on tapahtunut pääasiassa jaoston sähköpostilistalla, jossa on myös keskusteltu vilkkaasti havaintokauden etenemisestä. Kesän Cygnuksella Jari Piikki puhui kuluvan vuoden havainnoista ja ilmakehän valoilmioista. Eero Savolainen piti diaesityksen ilmakehän valoilmioista syyskuussa Kouvolassa Tieteiden Yö -tapahtumassa sekä Kouvolan Kamerakerhossa.

Apuvetäjä on hoitanut Ursa Minor -raportit ja jaostonvetäjä muut asiat.

Kerho- ja yhdistystoiminta

Kerho- ja yhdistystoimintajaosto on tähtiyhdistysaktiivien tuki- ja yhteysverkosto. Jaosto kokoontui tammikuussa kerhoseminaarissa ja kesällä Cygnuksella. Tähtiharrastusviikko ja sen yhteydessä tähtiharrastuspäivä (26.9.) järjestettiin 20.–28.9. Jaosto on mukana kansainvälisen tähtitieteen vuoden 2009 (IYA 2009) tapahtumien paikallisessa suunnittelussa.

Kerhoseminaari

Kerhoseminaariin 11.–13.1.2008 Artjärvellä osallistui 17 yhdistysaktiivia 11 yhdistyksestä. Seminaarissa keskusteltiin mm. yhteistoiminnasta, tähtitieteen vuodesta ja esitelmien järjestämisestä.

Cygnus

Cygnuksella 18.7. kerho- ja yhdistystoimintajaoston kokouksessa yhdistysten edustajat kertoivat lyhyesti toteutuneista ja parhaillaan toteutettavista projekteistaan. Niiden jälkeen keskusteltiin tulevista tapahtumista.

Osittainen auringonpimennys 1.8.2008

Vaikka auringonpimennys ajoittuikin arkipäivälle, useilla paikkakunnilla tähtitorneilla oli kymmeniä ihmisiä katsomassa tapahtumaa.

Apuraha

Suomalaisen Tiedeakatemian Vilho, Yrjö ja Kalle Väisälän rahasto myönsi 4000 euron apurahan yhdistysten yhteistyönä tehtävän kansainvälisen tähtitieteen vuoden 2009 materiaalin kuluihin. Jaosto kiittää rahastoa.

Kuu, planeetat ja komeetat

Eniten jaostossa havainnoitiin komeettoja, mutta säännöllisesti myös muita aurinkokunnan kohteita. Vuonna 2008 tärkeimpiä havaintokohteita ovat komeetta 17P/Holmes sekä planeetta Mars.

Jaoston tiedotus hoidettiin sähköpostitse, Astronetti-foorumilla, verkon välityksellä sekä havaintojen osalta myös Ursa Minor -lehdessä. Joitain kuvia ja havaintoja julkaistiin myös Tähdet ja avaruus -lehdessä. Aktiivit tapasivat sekä aurinkokuntatapaamisessa 15.–17.2. että Cygnuksella heinäkuussa.

Jaostolle havaintoja raportoi ja toimintaan osallistui noin 30 henkeä.

Matematiikka ja tietotekniikka

Jaosto on vetäjävaihdoksen jälkeen keskittynyt tähtitieteellisten tietokoneohjelmien harrastuksen tukemiseen, pääpainon ollessa ilmaislevitteisissä ohjelmissa. Vuoden 2008 projekteja on ollut mm. tähtiharrastajan ohjelmakartan hahmotteleminen ja opastaminen esimerkiksi ohjelmissa Stellarium, Celestia, Orbiter ja SatScape. Jaosto on ollut esillä useissa kokoontumisissa ja Ursa Minoriin on kirjoitettu noin joka toiseen numeroon.

Meteorit

Jaosto keräsi visuaalihavaintoja ja raportoi niitä myös Kansainväliselle meteorijärjestölle IMO:lle. Vuoden aikana havaittiin standardimenetelmällä 110 meteoria ja havaintoaikaa kertyi 5,12 tuntia. Video- ja radiohavaintoja, sekä tavallisilla kameroilla otettuja kuvia lähetettiin jaostolle suunnilleen saman verran kuin viime vuonna. Havaintoja raportoi noin 15 havaitsijaa.

Jaoston aktiivit tapasivat Cygnuksella heinäkuussa sekä jaostotapaamisessa Artjärvellä lokakuussa. Tiedotus hoidettiin sähköisesti. Jaostonvetäjät toimittivat aktiivisesti Ursa Minor -lehden jokaiseen numeroon Bolidi-palstan.

Myrskybongaus

Jaoston toiminta jatkui aiempien vuosien tapaan. Jaoston sähköpostilista ja IRC-kanava ovat olleet aktiivisessa käytössä ympäri vuoden.

Jaosto osallistui Cygnukselle ja perinteinen myrskybongarien syystapaaminen järjestettiin 24.-26.10. Artjärven Tähtikalliolla. Myrskybongaus näkyi jälleen tiedotusvälineissä, aiheesta oli juttuja televisiossa, radiossa ja lehdissä.

Yhteistyö Ilmatieteen laitoksen ja Vaisalan oy:n kanssa jatkui HydroClass- sekä Rae- ja Puuska-tuote (HC ja RaPu) -projekteissa aiempien vuosien tapaan. Havaintotietokanta oli ahkerassa käytössä, uusia havaintoja kertyi 551.

Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot

Jaosto julkaisi Tähdet 2008 -vuosikirjassa asteroidien paikkoja ja etsintäkartoja, tähdenpeittoennusteita ja tietoja Jupiterin kuiden tapahtumista. Jaoston internetsivuilla julkaistiin myös asteroidien paikkoja ja etsintäkartoja sekä tähdenpeittoennusteita. Jaostoutisten blogissa kerrottiin neljään kertaan Plejadien peittymistä.

Ursa Minorin Asterope-palstalla käsiteliin useaan kertaan Plejadien peittymisiä ennusteina ja havaintotuloksina. Syksyn ensimmäisessä numerossa esiteltiin 1940-luvulta lähtien tehtyjä tähdenpeittöhavaintoja, joita on kertynyt kaikkiaan 551 kappaletta. Lukumäärä täydentyi myöhemmin 891:een.

Helmikuun puolivälissä Artjärven Tähtikalliolla pidetyssä aurinkokuntatapaamisessa vetäjä kertoi jäljellä olevista Plejadien peittymisistä sekä erilaisista tähdenpeittoja käsittelevistä ohjelmista. Cygnus 2008 -tapahtumassa jaoston ohjelmaan kuuluivat tähdenpeittojen historia, himmeäkköjen tähtien peittymissarjat sekä elokuinen Plejadien peittyminen.

Eurooppalaiset tähdenpeittojen havaitsijat kokoontuivat elokuun viimeisenä viikonloppuna Saksassa Erzgebirgen pohjoisreunalla Chemnitzin kaupungin eteläpuolella olevaan Drebachin kylään. Symposiossa jaostonvetäjä kertoi Suomessa tehdyistä tähdenpeittöhavainnoista.

Revontulet

Jaostolla ei ollut toimintaa vuonna 2008.

Syvä taivas

Jaoston sähköiseen havaintoarkistoon kertyi vuonna 2008 yli 300 uutta havaintoa eri puolilta maailmaa ja piirroshavaintojen kokonaismäärä lähentelee 4000:ää. Kävijöitä tietokannassa jo yli 130 000. Mahdollisista arkiston päivityksistä puhuttiin myös vuoden aikana.

Linnunrata-palsta Ursa Minor -lehdessä ja hieman epävirallisempi, mutta jaoston toiminnan piiriin kuuluva Syvä taivas -palsta Tähdet ja avaruus -lehdessä ovat vakiinnuttaneet paikkansa harrastajien keskuudessa. Molempia myös kehitetään jatkuvasti. Jaosto julkaisee vaihtelevalla aikataululla tärkeimpiä uutisia maailmalta jaostoutisten blogissa.

Vuoden kohokohtana oli Deep Sky -tapaaminen syyskuussa erilaisten esitelmien ja havaintosessioiden kera. Paikkana toimi Artjärven havaintokeskus. Cygnus-tapaamisessa järjestettiin myös ohjelmaa ja tarkoitus onkin saada lisää näkyvyyttä syvän taivaan jaostolle erilaisissa medioissa mikäli mahdollista.

Tekokuut ja raketti-ilmiöt

Jaosto jatkoi havaintojen keräämistä satelliiteista ja raketien valoilmiöistä. Jaoston oma palsta ilmestyi säännöllisesti Ursa Minor -lehdessä, johon kirjoitettiin myös avaruustekniikkaan liittyviä artikkeleita. Muita tiedotuskanavia ovat sähköpostilista ja jaostouutisten blogi, joiden kautta kerrottiin ajankohtaisista asioista. Jaoston verkkosivuja kehitettiin entistä informatiivisemmaksi.

Tekokuut- ja raketti-ilmiöt -jaosto osallistui Cygnukselle, jossa pidettiin jaoston kokous.

Harrastusryhmät

Muuttuvat tähdet

Muuttuvia tähtiä havaittiin sähköisesti ja visuaalisesti. Havaintoja pitivät yhteyttä sähköpostilistalla, Astronetti-foorumilla ja Semiregular.com-verkkopalvelussa.

Sää- ja havainto-olosuhteet

Sää- ja havainto-olosuhteryhmä teki vuonna 2008 edelleen päivien ja öiden säähavaintoja. Pilvisyys, ilmakehän läpinäkyvyys ja ilmakehän seeing arvioitiin totutulla tavalla. Pilvisyytilastoista laadittiin taulukot, jotka julkaistiin kahden kuukauden jaksoissa Ursa Minor -lehdessä.

Ryhmä järjesti 1. elokuuta tapahtuneen auringonpimennyksen ja 16.-17. elokuuta tapahtuneen osittaisen kuunpimennyksen johdosta havaintoprojektit, joihin molempiin saatiin säähavaintotietoja yli 20 havaitsijalta eri puolilta Suomea. Havainnot julkaistiin Ursa Minorissa.

Vuoden 2008 aktiivisimmat kelihavaintajat olivat Veikko Mäkelä ja Olli Manner Helsingistä, Ensio Mustonen Porista sekä Erkki ja Marja-Leena Väisänen Vaasasta.

Tekijät

Aurinko

Jyri Lehtinen vetäjä (kesäkuu 2008-)
Vesa Vanhanen vetäjä (tammi-toukokuu 2008), apuvetäjä (kesäkuu 2008-)
Marko Kämäräinen apuvetäjä

Halot

Ismo Luukkonen vetäjä (tammikuu 2008)

Havaintovälineet

Martti Muinonen vetäjä (tammi-heinäkuu 2008)
Marko Tuhkunen vetäjä (heinäkuu 2008-)
Vesa Kankare apuvetäjä (heinäkuu 2008-)
Petri Kehusmaa apuvetäjä
Timo-Pekka Metsälä apuvetäjä

Ilmakehän valoilmiöt

Jari Piikki vetäjä
Eero Savolainen apuvetäjä

Kerho- ja yhdistystoiminta

Mika Aarnio vetäjä
Matti Salo apuvetäjä (heinäkuu 2008-)

Kuu, planeetat ja komeetat

Matti Salo vetäjä (tammi-heinäkuu 2008)
Veikko Mäkelä apuvetäjä (tammi-heinäkuu 2008), vetäjä (heinäkuu 2008-)

Matematiikka ja tietotekniikka

Mikko Suominen vetäjä
Markku Leino apuvetäjä

Meteorit

Marko Toivonen vetäjä
Markku Nissinen apuvetäjä

Myrskybongaus

Jukka Hölttä vetäjä
Rami Saarikorpi apuvetäjä (tammi-joulukuu 2008)
Marja Wallin mediavastaava

Pikkuplaneetat

Matti Suhonen vetäjä

Revontulet

Jani Katava vetäjä

Syvä taivas

Jaakko Saloranta vetäjä
Juha Ojanperä apuvetäjä

Tekokuut ja raketti-ilmiöt

Antti Kuosmanen vetäjä
Leo Wikholm apuvetäjä

Muuttuvat tähdet -ryhmä

Mika Luostarinen yhdysenkilö
Arto Oksanen yhdysenkilö

Sää- ja havainto-olosuhteet -ryhmä

Ensio Mustonen yhdysenkilö
Ilkka Santtila Kelikalenteri-toimittaja